

5. DERS ه - الدَّرْسُ الْخَامِسُ

TÂU MEBSÛT / AÇIK TÂ (ت) التَّاءُ الْمَبْسُوطَةُ

TÂU MERBÛTA /KAPALI TÂ (ة - ة) التَّاءُ الْمَرْبُوطَةُ

ELİF (ا)

Sonda Yazılan Tâ ve Elif

Gerek yazılışı, gerekse bulunduğu sözcükte yaptığı görev bakımından bir birinden farklı iki çeşit (ت) Tâ harfi (التَّاءُ) vardır: Açık Tâ (ت) ve Kapalı Tâ (ة - ة)

1 - AÇIK TÂ (ت) التَّاءُ الْمَبْسُوطَةُ

* İçinde yer aldığı sözcüğün asli harfidir:

Vakit وَقْتُتْ Susmak سُكُوتْ Yiyecek قُوتْ Sıfat/Nitelik نَعْتُتْ

* Mazi fillerde merfû muttasıl zamîr olarak gelir:

Gittin (Muennes) ذَهَبْتُ Vurdun ضَرَبْتُ Geldim جِئْتُ

* Mazi fiillerin “mufred gaibe”lerinde muenneslik (dişil) harfidir:

Aldı (Muennes) أَخَذَتْ < أَخَذَ Çıktı (Muennes) خَرَجَتْ < خَرَجَ

2 - Kapalı/Yuvarlak Tâ (ة - ة) التَّاءُ الْمَرْبُوطَةُ

* İçinde yer aldığı sözcüğün asli harfi olmayıp muennes veya cins bir ismi mufred yapmak için isimlerin sonuna eklenir.

* Muzekker isimleri muennes yapmak için isimlerin sonuna eklenir. Buna Tâu't-tânîs (تَأُ) (التَّانِيسُ) denir.

Kız çocuğu طِفْلَةٌ < Çocuk طِفْلٌ İnanmış kadın مُؤْمِنَةٌ < İnanmış مُؤْمِنٌ

Bayan öğretmen مُعَلِّمَةٌ < Öğretmen مُعَلِّمٌ

* Cins ismi mufred yapmak için, cins ismin (ismu'l-cinsin) sonuna eklenir: Bu Tâ'ya Tâu'l-vahde (تَاءِ الْوَحْدَةِ) denilir.

Bir ağaç شَجَرَةٌ < Ağaç cinsi, ağaçlar شَجَرٌ Bir meyve ثَمْرَةٌ < Meyve cinsi, meyveler ثَمَرٌ

* Yuvarlak Te (ة) kelimenin ortasına geldiği zaman açık Te (ت) şeklinde yazılır.

Gülümüz وَرْدَتُنَا < Bir gül وَرْدَةٌ Senin odan غُرْفَتُكَ < Bir oda غُرْفَةٌ

ELİF (ا)

* Elifler, sözcüklerin sonlarında üç şekilde yazılmaktadır: (ا), (ى) ve (اء).

1. Sözcüğün son harfi Elif (ا) veya Yâ (ى) olup, son harften önceki harfin harekesi de fetha olursa, bu elife (ا , ى) **Elif-i Maksûra** (کِيسَة الْمَقْصُورَةُ) (kısa elif) denir.

Susuz عَطَشِي Rüyâ الرُّؤْيَا

2. İsimlerin sonunda zâid/ek olarak bulunan "Elif Hemze" (اء) şeklindeki Elif'e, **Elif-i Memdûde** (الْأَلِفُ الْمَمْدُودَةُ) (uzun elif) denir.

Sarı أَصْفَرَاءُ Dilsiz (Muennes) بَكْمَاءُ Kırmızı الْحَمْرَاءُ Çöl الصَّحْرَاءُ

a. Üç harften fazla olan sözcüklerin sonlarındaki illet harfi ne olursa olsun elifler yâ (ى) şeklinde yazılır:

En iyi الْحُسْنَى Susamış الْعَطَشَى Seçilmiş الْمُصْطَفَى Dava الدَّعْوَى

b. Üç harfli sözcüklerde aslı yâ (ى) olan elif yâ (ى) şeklinde, aslı vav (و) olan elif ise elif (ا) şeklinde yazılır:

İşkence الْأَذَى Ense الْقَفَا

c. Yâ (ى) şeklindeki Elif-i Maksûra ile biten bir sözcüğe, zamir bitiştiği zaman yâ (ى) şeklindeki elif, “elif” (ا) şeklinde yazılır.

Senin zararın أَذَى < أَذَاكَ Onları unuttur. يَنْسَى < يَنْسَاهُمْ

d. Elif-i Maksûradan önceki harf Yâ (ى) olup, yâ’dan önceki harf sâkin olursa, Elif-i Maksûra elif (ا) şeklinde yazılır:

Dünya دُنْيَا < دُنْيَا Yaşıyor, yaşar يَحْيَا < يَحْيَا

* Elif (ا): Sonuna geldiği harfi (a) sesi ile okutur.

* Elif (ا): Hemze (ء) için destek görevi yapar: Yedi: أَكَلَ Sordu: سَأَلَ